

บทที่ 4

ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนหัตถกรรมหมู่บ้านถวาย

ข้อมูลพื้นฐานของชุมชนหัตถกรรมหมู่บ้านถวาย ผู้ศึกษาได้นำเสนอเป็นขั้นตอนดังนี้

- 4.1 ประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย
- 4.2 สภาพทางภูมิศาสตร์
- 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม
- 4.4 ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายและศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง
- 4.5 ประวัติการจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย
- 4.6 ความร่วมมือของชุมชนกับอาชีพหัตถกรรมไม้แกะสลักที่บ้านถวาย

4.1 ประวัติความเป็นมาของศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย

บ้านถวายเป็นหมู่บ้านหนึ่งในตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมชาวบ้านประกอบอาชีพหลักทางด้านเกษตรกรรม ทำนา ปลูกข้าว แต่เมื่อประสบภาวะการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ชาวบ้านมีฐานะยากจน ดังนั้นหลังจากฤดูเก็บเกี่ยวชาวบ้านส่วนหนึ่งก็จะออกไปรับจ้างทำงานก่อสร้างทั่วไปที่ในตัวเมือง และบางส่วนก็ออกไปค้าขายไม่ได้ประกอบอาชีพอยู่ในถิ่นฐานของตัวเอง จนกระทั่งปีพ.ศ. 2500 – พ.ศ. 2505 ได้มีชาวบ้านจำนวน 3 คน คือพ่อใจมา อินแก้ว พ่อหนานแดง พันธูสา พ่อเอือน พันธูสาตร์ ไปรับจ้างทำงานก่อสร้างในเมืองที่ร้านน้อมศิลป์ บ้านววลายซึ่งเป็นร้านจำหน่ายไม้แกะสลักที่โด่งดังในช่วงนั้น ทั้งสามคนจึงเกิดการสนใจในการแกะสลักจึงได้เปลี่ยนอาชีพมารับจ้างแกะสลักไม้ดังกล่าวโดยได้รับการฝึกฝนฝีมือและการถ่ายทอดวิชาแกะสลักไม้จากสามูล โสรินทร์

เมื่อเกิดความชำนาญทางร้านก็ให้กลับมาที่บ้าน และเป็นจุดเริ่มต้นการถ่ายทอดการแกะสลักไม้ให้แก่ลูกหลานญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน โดยไม่หวงความรู้แม้แต่น้อย งานที่นำมาถ่ายทอดครั้งแรกคือการแกะสลักไม้เป็นราวคล้ายต่าง ๆ เช่น ลายรามเกียรติ์ ครุฑ สิงห์ คุ้มตาคนตรี ต่อมาก็ทำตัวพระและรับซ่อมแซมตกแต่งของเก่าประเภที และเริ่มลอกเลียนแบบของเก่าที่มีผู้นำมาซ่อมแซม พร้อมทั้งออกแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง จากนั้นก็มีสตรีแม่บ้านจากบ้านถวายออกไปรับจ้างทำแอนดิก ทำสี ตกแต่งลวดลายเดินเส้น (ลายเส้นใช้วัสดุจากปูนขาว สีและชัน) ผสมให้เข้ากันตามส่วนและนำมาทำเป็นเส้น เมื่อมีงานให้ทำมากขึ้นทางร้านก็ให้นำกลับมาที่บ้านของ

ตนคิดค่าจ้างเป็นรายชิ้น งานเสร็จก็ให้นำไปส่งคืนที่ร้าน ก็นับได้ว่าเป็นโอกาสได้พบปะกับลูกค้าของทางร้าน ซึ่งลูกค้าก็ได้ติดต่อขอที่อยู่ไว้และได้ติดต่อขอเข้ามาซื้อ โดยตรงทำให้เกิดธุรกิจในหมู่บ้านขึ้น โดยแต่ละบ้านปรับบริเวณของตน ใช้หน้าบ้านเป็นร้านค้า ส่วนหลังบ้านก็ทำงานหัตถกรรม จนกลายเป็นหมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลักในครอบครัวตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

จากความพยายามและความร่วมมืออย่างแท้จริงของคนในหมู่บ้าน จึงเกิดศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักขึ้นมา 2 แห่งคือ ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายเป็น และศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็นสองฝั่งคลอง ซึ่งปัจจุบันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้หมู่บ้านถวายเป็นแหล่งผลิตสินค้าหัตถกรรมไม้แกะสลักที่เป็นที่รู้จักและยอมรับจากทั่วโลก ปัจจุบันหมู่บ้านถวายเป็นพัฒนาฝีมือและเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักของชาวไทยและชาวต่างประเทศ นับเป็นธุรกิจซึ่งทำชื่อเสียงให้กับหมู่บ้านถวายเป็น ตำบลขุนคง อำเภอหางดง และสามารถนำรายได้เข้าสู่บ้านถวายเป็นได้ปีละกว่าสิบล้านบาท

แผนภาพ 4.1 แผนที่ตั้งของหมู่บ้านถวายเป็น

4.2 สภาพทางภูมิศาสตร์

4.2.1 สภาพทางกายภาพ

หมู่บ้านหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายเป็นหมู่บ้านในตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการปกครอง 8 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านต้นแก้ว บ้านถวาย บ้านหนองโจง บ้านสารภี บ้านขุนคงหลวง บ้านกาด บ้านท่าขุนคงและบ้านท่ามะโก้ บ้านถวายเป็นชุมชนที่ห่างจากอำเภอหางดงประมาณ 4 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 23 กิโลเมตร มีประชากรอาศัยอยู่จำนวน 208 หลังคาเรือน ประชากร 765 คน มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือติดกับ ตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง

ทิศใต้ติดกับ ตำบลหารแก้ว อำเภอหางดง

ทิศตะวันออกติดกับ ตำบลสบแม่ข่า

ทิศตะวันตกติดกับ ตำบลหนองแก้ว

4.2.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

บ้านถวายหมู่ 2 มีวัดถวายเป็นวัดประจำหมู่บ้าน มีเนื้อที่ 4 ไร่ 2 งาน 12 ตารางวา มีศาลาและหอพระไตรปิฎก

โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ของชุมชนบ้านต้นแก้ว เนื้อที่ 5 ไร่ 1 งาน เปิดสอนตั้งแต่ 2 มกราคม พ.ศ. 2465 เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นม.1 – 4 โดยอาศัยวัดดวงศ์เมธา (หนองโจง) เป็นที่เล่าเรียน จนถึงปี พ.ศ. 2514 เปิดสอนถึงชั้นประถมปีที่ 7 และในปีพ.ศ. 2534 ได้รับอนุญาตให้เปิดชั้นม.1 – ม.3 มีผู้บริหารดำรงตำแหน่งมาแล้ว 29 คน ปัจจุบันมีนายมานพ จินะนา ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ มีเขตบริการทั้งหมด 6 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านต้นแก้ว 2) บ้านถวาย 3) บ้านกาด 4) บ้านป่าหมาก 5) บ้านหนองโจง 6) บ้านสารภี

สถานีอนามัยของตำบลขุนคง ตั้งอยู่ใกล้กับโรงเรียนบ้านต้นแก้ว ปัจจุบันมีนางบังอร สุวรรณวงศ์ เป็นหัวหน้าสถานี ให้บริการและช่วยเหลือประชาชนในหมู่บ้าน ที่เจ็บป่วยได้ระดับหนึ่ง ประชาชนไม่ต้องเสียเวลาเข้าไปตรวจโรคถึงในเมือง เป็นการประหยัดทั้งเงินและเวลาอีกด้วย โรคที่ผู้ป่วยเข้ามาใช้บริการมากที่สุดได้แก่ ไข้หวัด โรคในช่องปาก โรคบิด อาหารเป็นพิษ เป็นต้น

การคมนาคมภายในหมู่บ้าน สามารถติดต่อกันได้เกือบทั้งหมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีรถปิกอัพ (รถบรรทุกเล็ก) 33 คัน รถจักรยานยนต์ 75 คัน รถจักรยาน 2 ล้อ 40 คัน การติดต่อกันด้วยรถจักรยานยนต์หรือรถจักรยาน ลักษณะของบ้านสร้างอยู่ใกล้ชิดกัน โดยไม่มีรั้วกัน สามารถเดินลัดไปมาหาสู่กันได้ทุกบ้าน

ตัวบ้านมีใต้ถุนสูงเป็นส่วนใหญ่ หลังคามุงกระเบื้องและมีส้วมลาดน้ำทุกครัวเรือน ไฟฟ้ามีใช้ทั่วหมู่บ้าน น้ำใช้และน้ำบริโภค ใช้น้ำบ่อและน้ำจากชลประทาน ราษฎรในหมู่บ้านมีบ่อน้ำ

ส่วนตัว 67 ครั้วเรือน มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านและมีหอกระจายข่าว การหุงหาอาหารของประชาชน ร้อยละ 50 ใช้แก๊ซหุงต้ม อีกร้อยละ 50 ยังคงใช้ฟืน

สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน หมู่บ้านถวายเป็นความหนาแน่นของประชากรจำนวนมาก มีร้านขายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไม้แกะสลักมากกว่า มีไฟฟ้าใช้กันทุกครั้วเรือน น้ำดื่ม น้ำบริโภค มีน้ำประปาหมู่บ้าน ชาวบ้านต่อน้ำประปาใช้แล้ว 130 ครั้วเรือน มีบ่อน้ำตื้นส่วนตัว 102 บ่อ มีศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีหอกระจายข่าว

4.3 สภาพสังคมและเศรษฐกิจ

4.3.1 สภาพทางสังคม

ปัจจุบันประชากรในหมู่บ้านถวาย มีประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ในจำนวนที่มีอยู่จริงในปัจจุบันและจำนวนครั้วเรือนดังได้แสดงไว้ในตาราง

ตาราง 4.1 จำนวนประชากรและครั้วเรือนภายในหมู่บ้านถวาย

รายการ	ประชากร
จำนวนประชากรชาย	382 คน
จำนวนประชากรหญิง	383 คน
รวม	765 คน
แบ่งเป็นอายุ 1 – 14 ปี	163 คน
อายุ 15 – 49 ปี	423 คน
อายุ 50 ปีขึ้นไป	179 คน
จำนวนครั้วเรือนรวม	208 ครั้วเรือน

หมู่บ้านถวายแบ่งเป็นอายุ 1 – 14 ปี มี 163 คน อายุ 15 – 49 ปี มี 423 คน อายุ 50 ปีขึ้นไป มี 179 คนมีจำนวนครั้วเรือนรวม มี 208 ครั้วเรือน

บ้านถวาย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ยามว่างจากการทำเกษตรกรรมก็จะทำงานหัตถกรรมแกะไม้สลักและประดิษฐ์ของใช้ในครั้วเรือน ซึ่งสืบทอดต่อ ๆ กันมา ประชากรในบ้านถวาย

4.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ในปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ของบ้านถวาย ประกอบอาชีพหลักคือการทำนา และปลูกพืชระยะสั้น เช่น ถั่วเหลือง ถั่วลิสง และข้าวโพด โดยอาศัยน้ำฝนและน้ำจากคลองส่งน้ำชลประทาน นอกจากนี้ประชากรสองหมู่บ้านยังประกอบอาชีพเสริม ด้านงานหัตถกรรมไม้แกะสลักเลียนแบบ

ของเก่า โดยทำกันเกือบทุกครัวเรือนในช่วงที่ว่างจากงานเกษตรกรรม สำหรับผู้ที่มีที่ดินจำกัด จะทำงานรับจ้างและทำงานหัตถกรรมไม้แกะสลักตลอดทั้งปี ก็มีอยู่ถึง 26 ครัวเรือน

จำนวนประชากรของบ้านถวามี 208 ครัวเรือน และมีประชากร 765 คน อาชีพของชาวบ้านถวามีดังนี้

ตาราง 4.2 การประกอบอาชีพของประชากรในหมู่บ้านถวามี

อาชีพ	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ทำนาปลูกพืชระยะสั้น	1222	58.65
รับจ้างทั่วไป	20	9.62
ค้าขาย	32	15.38
อื่น ๆ	34	16.35
รวม	208	100

จากตาราง ชาวบ้านถวามีทำนาและปลูกพืชระยะสั้นเป็นหลัก (ร้อยละ 58.65) รองลงไปที่คืออาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ที่ทำงานหัตถกรรมไม้แกะสลักของตนเอง และเป็นลูกจ้างห้างร้านในเมืองเชียงใหม่ (ร้อยละ 16.35) ทำการค้าขายงานแกะสลัก ขายอาหาร ของชำ (ร้อยละ 15.38) รับจ้างทั่วไป ได้แก่ รับจ้างแกะสลักไม้ งานก่อสร้างทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน เป็นต้น (ร้อยละ 9.62)

การถือครองที่ดินของประชากรในหมู่บ้านมีที่ดินทั้งหมด 580 ไร่ ทำการเกษตร 500 ไร่ จากการศึกษาพบว่า ชาวบ้านถวามีขนาดการถือครองที่ดิน

ตาราง 4.3 การถือครองที่ดินของประชากรในหมู่บ้านถวามี

การถือครองที่ดิน	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ไร่	92	44.23
1 – 5 ไร่	61	29.33
6 – 10 ไร่	29	13.94
11 - 20 ไร่	20	9.62
21 – 50 ไร่	3	2.88
50 ไร่ขึ้นไป	-	-
รวม	208	100

ประชาชนส่วนใหญ่ถือครองที่ดินต่ำกว่า 1 ไร่ มากที่สุด (ร้อยละ 44.23) รองลงไปถือครอง 1 – 5 ไร่ (ร้อยละ 29.33) 6 – 10 ไร่ (ร้อยละ 13.94) 11 – 20 ไร่ (ร้อยละ 9.62) ถือครอง 21 ไร่ขึ้นไป มีเพียง (ร้อยละ 2.88)

การถือครองที่ดินเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านถวายเป็นอาชีพแกะสลัก เพราะที่ดินไม่เพียงพอสำหรับการผลิตที่ก่อให้เกิดรายได้

ตาราง 4.4 ลักษณะอาชีพของประชากรภายในหมู่บ้านถวายเป็น

ลักษณะของอาชีพ	จำนวนครัวเรือน	รายได้ต่อวัน/บาท	รายได้ต่อปี/บาท
อาชีพงานแกะสลักและแต่งลายทำสีประดับกระจก	156	100 - 550	198,000
ขายอาหารขายของชำและร้านค้าทั่วไป	32	100 – 250	75,000
ทำงานก่อสร้างและรับจ้างทั่วไป	20	100 – 250	75,000

อาชีพเสริมที่ทำนอกเหนือจากการเกษตร ได้แก่ งานแกะสลักไม้ การตกแต่งสีประดับกระจกงานแกะสลัก รวม 156 ครัวเรือน มีรายได้วันละ 100 – 550 บาท ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน ขายอาหาร ขายของชำและค้าขายทั่วไป 32 ครัวเรือน มีรายได้ 100 – 250 บาท งานก่อสร้างและรับจ้างทั่วไป 20 ครัวเรือน มีรายได้วันละ 100 – 250 บาท

4.4 ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็น และศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็นสองฝั่งคลอง

ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายเป็นสองฝั่งคลองตั้งอยู่บริเวณใจกลางบ้านถวายเป็นที่ถือเป็นจุดกำเนิดของงานแกะสลักที่แท้จริงจนผลิตภัณฑ์ไม้แกะสลักได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันทั้งด้านคุณค่าและคุณภาพในการผลิต เป็นจุดรวมความหลากหลายของงานด้วยศิลปหัตถกรรม มีสินค้าหลายประเภทให้เลือกชม ไม่ว่าจะเป็นหมวดสินค้าไม้แกะสลัก เช่น พระพุทธรูป สัตว์ป่าหิมพานต์ ตุ๊กตารูปคน – สัตว์ หมวดสินค้าเครื่องจักรสานเช่น โองไม้ไผ่ ก่องข้าว กระบุง กระจาด หมวก หมวดสินค้าเครื่องปั้นดินเผา เช่น โอง ตุ่ม แจกัน หม้อน้ำ กระถาง หมวดสินค้าเฟอร์นิเจอร์ เช่น โต๊ะรับแขก เก้าอี้สนาม โต๊ะวางโทรทัศน์ เก้าอี้นั่งเดี่ยว เตียง ตู้ หมวดสินค้าเสื้อผ้าเช่น เสื้อกางเกง ผ้าปูที่นอน ผ้าปูโต๊ะ ผ้าม่าน ปอกหมอน ผ้าซิ่น ผ้าพันคอ หมวดสินค้าไม้กลึงเช่น แจกัน หม้อ ผอบ ตลับ ก่องกระดาดชำระ ขันโตก หมวดสินค้าอื่น ๆ เช่น เครื่องเงิน เครื่องเงิน งานกระดาดสา งานหินทราย เป็นต้น ในราคาที่ย่อมเยาภายใต้บรรยากาศวัฒนธรรมล้านนา

แผนภาพ 4.2 แผนที่ศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายและศูนย์หัตถกรรม 2 ฝั่งคลอง

4.5 ประวัติการจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวาย

ทำเลที่ตั้งทางการค้าทั้งสองแห่งที่บ้านถวายมีความสัมพันธ์กับการจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายมาตั้งแต่ต้น การจัดงานเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531 ได้มีการจัดงานการแสดงสินค้าไม้แกะสลักเป็นปีแรกขึ้น ซึ่งในระยะนั้น ได้มีการค้าขายงานไม้แกะสลักมาก่อนหน้านั้นแล้ว พื้นที่ที่ใช้ในการจัดงานครั้งแรกจัดขึ้นที่บริเวณอำเภอหางดง และก็จัดต่อมาอีกสองปี คือในปี พ.ศ. 2532 และ พ.ศ. 2533 ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ได้ย้ายมาจัดงานกันที่บริเวณด้านหลังของที่ตั้งของศูนย์หัตถกรรมบ้านไม้แกะสลักถวายในปัจจุบัน เนื่องจากชาวบ้านถวายรุ่นบุกเบิกตลาดไม้แกะสลักให้แก่หมู่บ้านยุคนั้นมองเห็นความสำคัญของการสร้างตลาดไม้แกะสลักของบ้านถวายขึ้น จึงรวมกลุ่มเล็ก ๆ กัน ซื่อที่ดินเปล่าตรงนั้นไว้แล้วสร้างเป็นยั้งขึ้นมาเพื่อจัดงานประจำปีขึ้น ท่านนายก

ชาติชาย (ซุณหะวัน) นายกรัฐมนตรีสมัยนั้นมาเที่ยว ชาวบ้านกลุ่มนี้จึงได้บริจาคที่ดินตรงนั้นตั้งเป็นศูนย์ฝึกอาชีพไม้แกะสลัก เพื่อเป็นการดึงคนซื้อให้มาที่บ้านถวายเป็นแทนตลาดสันกำแพง

รัฐบาลยุคนั้นโดยท่านนายกชาติชายได้อนุมัติงบประมาณจำนวน 2 ล้านบาทเพื่อมาสร้างเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ ให้ชาวบ้านและค้าขายกันได้เลยตรงนั้น ต่อมาได้รับความนิยมเริ่มมีการขยายตัวขึ้น และได้รับความสนใจจากพ่อค้าทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้านถวายมาจับจองเป็นเจ้าของ ราคาจึงสูงขึ้นมาก ดังนั้นในปี พ.ศ. 2535 ผู้นำหมู่บ้านเห็นความจำเป็นต้องมีการขยายตลาดมาที่บริเวณสองฝั่งคลอง เพื่อให้ชาวบ้านอีกจำนวนหนึ่งได้มีโอกาสเป็นเจ้าของร้านค้า และในปี พ.ศ. 2535 ชาวบ้านถวายจึงเริ่มในพื้นที่บริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง ตั้งอยู่บริเวณในกลางหมู่บ้านถวายจัดงานประจำปีขึ้น และจัดติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีการเริ่มจัดตั้งขบวนที่ประตู่ท่าแพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542

การจัดงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายในแต่ละปี กรรมการจัดงานได้เชิญผู้บริหารระดับสูง มาเป็นประธานในการเปิดงาน เป็นประจำปี ตัวอย่างเช่น รัฐมนตรี ผู้ว่าราชการจังหวัด และนักการเมืองที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง จนมาถึงการจัดงานศิลปหัตถกรรม ครั้งที่ 12 ประจำปี พ.ศ. 2544 ได้เชิญผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ในตอนนั้นคือ นายประวิทย์ ศรีโสภณ มาเป็นประธานในการเปิดงาน ผู้ว่าประวิทย์ได้มีแนวคิดว่า ร้านค้าบริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง ที่ใช้เป็นสถานที่เปิดงานยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เท่าที่ควร ดังนั้นจึงมอบหมายให้กรมมาธิการสถาปนิกล้านนา สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ออกแบบพัฒนาด้านภูมิทัศน์ให้มีความเหมาะสม โดยเน้นเอกลักษณ์ล้านนาในเข้ากับงานศิลปหัตถกรรมไม้แกะสลักของชุมชนบ้านถวาย กรมมาธิการสถาปนิกล้านนา สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงได้จัดทำโครงการจัดทำแผนการพัฒนาทางด้านกายภาพ ของชุมชนหมู่บ้านหัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลองอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ใช้งบประมาณในการลงทุนประมาณ 26 ล้านบาท ซึ่งองค์การดังกล่าวองค์การบริหารส่วนตำบลขุนคอง ได้นำเสนอให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการดังกล่าวต่อไป

4.6 ความร่วมมือของชุมชนกับอาชีพอหัตถกรรมไม้แกะสลักที่บ้านถวาย

หมู่บ้านถวายได้รับการยอมรับว่าเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ชาวบ้านให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมทุก ๆ ด้านของหมู่บ้านเป็นอย่างดี ภายใต้ผู้นำคือ กำนันสุวรรณ์ โปธิ ซึ่งได้รับการยกย่องจากลูกบ้านว่าเป็นผู้มีความเสียสละ และกล้าตัดสินใจในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุ่มเทกำลังกายและใจในกับงานพัฒนาตลาดสองฝั่งคลอง ในเป็นทำเลที่ตั้งตลาดค้าไม้

แกะสลักที่บ้านถวาย สามารถกล่าวได้ว่าศูนย์หัตถกรรมสองฝั่งคลองเกิดขึ้น จากน้ำพักน้ำแรงของชาวบ้าน มาจากการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านด้วยกันเอง ภายใต้การนำของผู้ใหญ่บ้าน (พ่อหลวงสุวรรณ โปธิ) ในสมัยนั้น โดยมีได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใด ทั้งภาคราชการและภาคเอกชน

เริ่มจากการต่อสู้เพื่อให้ได้พื้นที่บริเวณศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลองมาจัดทำเป็นแหล่งทำเลการศึกษา เป็นพื้นที่ของกรมชลประทาน ซึ่งตอนนั้นกรมชลประทานไม่ได้ให้การสนับสนุน เนื่องจากเป็นที่ดินของทางราชการ แต่ผู้นำและชาวบ้านร่วมมือกันเข้าขอใช้ที่ดินเพื่อจัดเป็นที่ค้าขายของชาวบ้าน โดยต่อรองว่าจะยังคงดูแลให้ความสะดวกแก่ผู้สัญจรไปมาให้บริเวณนี้รวมทั้งจะดูแลความสะอาดให้ แต่กรมชลประทานก็ไม่อนุญาต และด้วยความแน่วแน่ของชาวบ้านที่ต้องการพื้นที่ทำมาหากินและเพื่อพัฒนาตนเองเพื่อให้อยู่ดีกินดีมางานทำ ในที่สุดกรมชลประทานไม่สามารถต้านทานความคิดของชาวบ้าน จึงยอมให้ใช้พื้นที่ได้ แต่ทั้งนี้กรมชลประทานเองยังเป็นเจ้าของที่ดินนั้นอยู่

การพัฒนาพื้นที่ในระยะแรกในปี 2535 ไม่มีงบประมาณจากหน่วยงานใดเข้ามาสนับสนุนเลย เริ่มต้นจากศูนย์ (ไม่มีอะไรเลย) จำเป็นที่ชาวบ้านต้องร่วมมือกันช่วยตัวเอง พ่อหลวงเริ่มจากการขอสนับสนุนจากผู้รับเหมาก่อสร้างที่ จาจรถชนดินทุก 10 คันรถที่ขนดินผ่านพื้นที่ของหมู่บ้านจะขอการสนับสนุนดิน 1 คันรถ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาพื้นที่ ขยายจนเป็นพื้นที่ค้าขายให้เห็นได้ในปัจจุบัน นอกจากการจัดตั้งพื้นที่ทางการค้าแล้ว การพัฒนาหมู่บ้านในส่วนต่าง ๆ ยังคงพัฒนาต่อเนื่องติดต่อกันมา ทุกครั้งจะได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านเป็นอย่างดี เช่นการขยับขยายพื้นที่ถนน การพัฒนาพื้นที่ส่วนอื่น ๆ ในบริเวณหมู่บ้าน การจัดหาไปฟ้าแสงสว่าง การพัฒนาวัด การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ที่หมู่บ้านถวายมีการจัดตั้งกรรมการร้านค้า กรรมการตัวแทนชาวบ้านขึ้นมาบริหาร – จัดการกันเอง โดยการจัดการจัดเก็บเงินจากสมาชิกร้านค้า ในศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง ร้านละ 200 – 300 บาท (ขึ้นอยู่กับความกว้างของหน้าร้าน) ต่อเดือน เพื่อใช้ในการบริหารร้านค้าและหมู่บ้าน เงินก้อนนี้สามารถใช้ในการพัฒนา เป็นเงินสำรองที่นำมาใช้จ่ายกับงานสาธารณะในหมู่บ้านได้อย่างทันท่วงที ช่วยให้งานพัฒนาหมู่บ้าน และการให้ความช่วยเหลือกันเองในกลุ่มของชาวบ้านเป็นไปได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว สร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชนได้อย่างดียิ่ง

ความร่วมมือของชุมชนสามารถเห็นได้จากการร่วมคิดร่วมทำงานของชาวบ้านในเรื่องต่าง ๆ ทุกครั้งจะมีการประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็นและใช้มติในที่ประชุมมานำปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความร่วมมือ ในการจัดงานประจำปีงานศิลปะศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านถวายของชาวบ้านที่มีคนจัดขึ้นทุกปี จะได้รับความร่วมมือร่วมใจกันอย่างเข้มแข็ง ทั้งจากศูนย์หัตถกรรมบ้านถวาย (ด้านนอก) และศูนย์หัตถกรรมบ้านถวายสองฝั่งคลอง อย่างดียิ่ง ความสามัคคีที่กล่าวมานี้ นับเป็นตัวอย่างให้แก่หมู่บ้านอื่นในการพัฒนาตนเองต่อไป